

ZÁŘÍ–ŘÍJEN 2025

Švestková

ČASOPIS ŠVESTKOVÉ DRÁHY

ŠvestkaFEST 2025

TECHNOLOGIE: **SIMULÁTOR POMÁHÁ STROJVEDOUCÍM**

TIP NA VÝLET: **PO STOPÁCH KARLA HYNKA MÁCHY**

OSOBNOSTI ŠVESTKOVÉ DRÁHY: **J. E. PURKYNĚ**

PESTRÝ VÝBĚR

ORIGINÁLNÍCH DÁRKŮ PRO KAŽDÉHO

KNÍŽKY, MIKINY, KARTY

a další originální zboží
ze Švestkové dráhy

www.azdfanshop.cz

AŽDFANSHOP

Švestkovka

ČASOPIS ŠVESTKOVÉ DRÁHY

Obsah

EDITORIAL	5
AKTUALITY	6
KALENDÁŘ AKCÍ	7
AKCE:	
ŠvestkaFEST 2025	8
ŽIVOT NA ŠVESTKOVÉ DRÁZE:	
V Třebenicích byl odhalen památník československým pilotům RAF	12
TECHNOLOGIE:	
Simulátor pomáhá strojvedoucím	14
ŠVESTKOVÉ POCHOUTKY	16
TIP NA VÝLET:	
Litoměřice: Po stopách Karla Hynka Máchy	18
POVĚSTI A PŘÍBĚHY:	
Běla a Košál	22
OSOBNOSTI ŠVESTKOVÉ DRÁHY:	
Jan Evangelista Purkyně	26
ZÁBAVA	30

Švestkovka – časopis Švestkové dráhy | 4/2025 | Vychází 6× ročně jako dvouměsíčník |
Vydává: AŽD Praha s.r.o., Žirovnická 3146/2, 106 00 Praha 10, IČ: 48029483 | Datum a místo
vydání: 1. 9. 2025 v Praze | Šéfredaktor: Jiří Dlabaja | Výkonná redaktorka: Zdeňka Dlabajová |
Grafická úprava: Petr Dobiášovský | U neoznačených příspěvků je autorem redakce. |
E-mail: svestkovka@azd.cz | Telefon: +420 601 112 256 |
Registrováno Ministerstvem kultury ČR, evidenční číslo: MK ČR E 24700 ze dne 28. 1. 2025.

AŽD

PODÍLEJ SE NA BUDOUCNOSTI BEZPEČNÉ DOPRAVY

Staň se součástí dynamické společnosti
Získej praxi v zajímavém oboru

Stipendijní
programy

www.azd.cz

kontakt:
personalni@azd.cz

Vážení cestující,

vítám vás ve vlacích linek U10 a T4 společnosti AŽD, které vás svezou malebnou krajinou Českého středohoří. Pohodlně se usadte, připravte si jízdenky ke kontrole a nenechte si ujít kávu nebo čaj zdarma, které vám rádi nabídnou naši milí průvodčí, a zprůjemněte si tak cestu.

Letní prázdniny jsou za námi a spolu s nimi se pomalu loučíme i s hřejivým sluncem. Děti opět usedly do školních lavic, dny se zkracují, rána jsou chladnější a krajina se začíná halit do barevného podzimního kabátu. Léto jsme letos uzavřeli ve velkém stylu. Ve dnech 29. a 30. srpna 2025 jsme pořádali oblíbený hudební festival ŠvestkaFEST 2025, který přinesl skvělou atmosféru, hudbu i zábavu pro celou rodinu.

Přestože léto skončilo, podzim nabízí také spoustu příležitostí na turistická dobrodružství. Kromě oblíbené Švestkové dráhy můžete využít také naši druhou turistickou linku T4, tzv. Oparenský expres,

který vás zaveze do romantického Oparenského údolí či do okolí malebné Chotiměře. Linka T4 je v provozu do neděle 2. listopadu 2025. Tak to nezmeškejte a vydejte se za dobrodružstvím s našimi RegioSprinterem.

Všem školákům přejeme úspěšný a radostný vstup do nového školního roku. Ať už vás cesty zavedou kamkoli, na Švestkové dráze vás vždy rádi přivítáme.

Pojedťe s námi!

Zdeňka Dlabajová
výkonná redaktorka

Opárenská kecka 2025

Šestá Opárenská kecka, pořádaná firmou Altros Media, znovu potvrdila, že České středohoří má turistům co nabídnout. V neděli 17. srpna 2025 se na start postavilo více než šest set malých i velkých nadšenců, aby prošli nejhezčími místy tohoto kouzelného regionu. Cestou je čekaly malebné výhledy, přátelská atmosféra a radost z pohybu v přírodě. Součástí akce byla také Švestková dráha, která celému dni dodala železniční romantiku a připomněla, že cestování vlakem má při podobných výletech své nezastupitelné kouzlo.

Společnost AŽD zachraňuje už třetí regionální trať

Společnost AŽD pokračuje ve své snaze zachraňovat lokální tratě, kterým hrozí konzervace, a tedy i možná likvidace. Po Švestkové dráze a Kopidlne se nyní podařilo najít smysluplné využití také pro trať Zlonice – Straškov. V srpnu 2025 zde AŽD společně s Klubem Železničního muzea Zlonice vypravila dvanáct nákladních vlaků se sbírkovými exponáty na výstavu projektu Podřipská střela 2026. Od roku 2026 na této trati vyjedou i vozidla Švestkové dráhy v podobě turistického motorového vláčku na trase Louny – Zlonice – Straškov, a to při významných regionálních událostech.

Vyhodnocení soutěže

V minulém vydání Švestkovky jsme se vás ptali: Kde se na Švestkové dráze nachází informační dotykový panel?

Správná odpověď je: V Třebívlicích. Vylosovanými výherci jsou: **Tomáš Prouza**, **Ivana Nováková** a **David Jiráček**. Výherci získali vstup na jeden den hudebního festivalu ŠvestkaFEST 2025. Gratulujeme!

Chcete vědět více o aktuálním dění na Švestkové dráze? Sledujte nás na sociálních sítích Facebook, Instagram, X a na webových stránkách **www.svestkovadraha.cz**.

12.–13. zář AKCE		Mostecká slavnost 2025 <i>Dva dny nabitě skvělými kapelami na několika pódiích</i> 📍 Areál kostela Nanebevzetí Panny Marie (www.mosteckaslavnost.cz)
13. zář AKCE		Dostihy v Mostě (také 18. 10.) <i>Přijďte na skutečný dostihový zážitek na Hipodrom Most</i> 📍 Hipodrom Most (www.hipodrom.cz)
12.–17. zář VÝSTAVA		Výstava Zahrada Čech 2025 <i>49. ročník veletrhu zaměřený na zahradníky a milovníky přírody (9–17 h)</i> 📍 Výstaviště Zahrada Čech, Litoměřice (www.mkz-ltm.cz)
20. zář AKCE		Litoměřické vinobraní 2025 <i>Slavnost sklizně vinné révy s bohatým kulturním programem (od 10 h)</i> 📍 Probíhá na více místech v Litoměřicích (www.mkz-ltm.cz)
27. zář AKCE		Velkožernosecké vinobraní <i>Celodenní vinařský program v obci Velké Žernoseky</i> 📍 Velké Žernoseky (www.velke-zernoseky.cz)
28. zář AKCE		Ztracená zákoutí Terezína (také 19. 10. a 2. 11.) <i>Vydejte se do veřejnosti běžně nepřístupných míst Terezína (13–16 h)</i> 📍 Retranchement 5, Terezín (www.pevnost-terezin.cz)
3.–5. října AKCE		The Most Classic 2025 <i>Závody, výstava a setkání historických automobilů na jednom místě</i> 📍 Autodrom Most (www.autodrom-most.cz)
3.–5. října AKCE		Josefínské slavnosti Terezín <i>Největší historické slavnosti 18. st. v Evropě k založení pevnosti Terezín</i> 📍 Terezín (www.josefinske-slavnosti.eu)
12. října AKCE		Slavnostní mše na počest výročí 50 let přesunu kostela v Mostě <i>Mši bude sloužit děkan římskokatolické farnosti-děkanství Most (10–11 h)</i> 📍 Kostel Nanebevzetí Panny Marie, Most (www.kostel-most.cz)
18. října AKCE		Noční prohlídky podzemních chodeb v Terezíně (také 1. 11.) <i>Prohlídka podzemních chodeb pouze za svitu svíček a luceren (18–21 h)</i> 📍 Pevnost Terezín (www.pevnost-terezin.cz)
28. října VÝSTAVA		Železniční depozitář Národního technického muzea za 80 Kč <i>Snížené vstupné u příležitosti výročí vzniku Československa</i> 📍 Železniční depozitář Chomutov (www.muzeum-chomutov.cz)
28. října AKCE		Sokolský běh republiky v Mostě <i>Oslavte vznik Československa pohybem (12–16 h)</i> 📍 Jezero Most (www.behrepubliky.cz)

ŠvestkaFEST 2025

TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO: Petr Dobiášovský

Třebívlice zažily na konci srpna atmosféru, na kterou se bude dlouho vzpomínat. Tradiční hudební festival Švestkové dráhy ŠvestkaFEST 2025, pořádaný ve spolupráci s obcí Třebívlice a pod záštitou Dopravy Ústeckého kraje, přilákal tisíce lidí a proměnil celé město v pulzující kulturní centrum. Pátek patřil Vavřinci Hradilkovi s Kateřinou Bartuněk Hrstkovou a Marice Šoposké s Robinem Ondráčkem, na které dohlížel Oskar Hes.

Spolu s Moondance Orchestra, Dashou, Naděou Wepperovou, Dušanem Kollárem a Michalem Cermanem vytvořili večer plný elegance. Když se přidal swingový zpěvák Jan Smigmator a na závěr vystoupil Xindl X, energie v publiku doslova jiskřila.

Vavřinec Hradilek
a Kateřina Bartuněk Hrstková

Moderátor Josef Melen s generálním ředitelem AŽD Zdeňkem Chrdlem a starostou Třebívlic Tomášem Rulšem zahájili druhý den festivalu

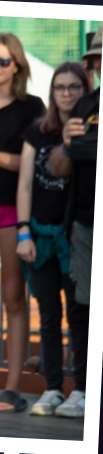

Jan Smigmator

Sobota přinesla hudební smršť, která nenechala nikoho v klidu – Ewa Farna, Aneta Langerová, Janek Ledecký, Sofian Medjmedj, Divokej Bill, Banjo Band Ivana Mládka i legendární kapela

Ewa Farna

Xindl X

Sto zvířat

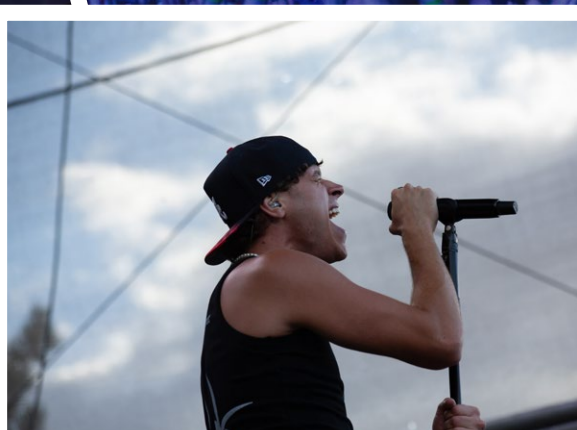
Banjo Band Ivana Mládka

Sto zvířat roztančili Třebívlice až do pozdní noci. Také doprovodný program zaujal návštěvníky balkánskou dechovkou, tanečním DJ setem Gadjó.cz nebo kulinářskou show Markéty Hrubéšové. Festival nezapomněl ani na gastrozážitky, tedy na skvělé jídlo i pití. Kdo letos nedorazil, přišel o jednu z největších festivalových událostí tohoto léta.

Janek Ledecký

Sofian Medjmedj

Aneta Langerová

Divokej Bill

V Třebenicích byl odhalen památník československým pilotům RAF

TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO: Petr Dobiášovský

Třebenice se 29. srpna 2025 zařadily mezi města, která důstojně připomínají hrdinství československých pilotů ve službách britského Royal Air Force. V parku u zdravotního střediska byl slavnostně odhalen nový památník, jehož dominantou je 17,5tunový kamenný blok dovezený ze Slovenska – země, odkud pocházelo čtrnáct procent československých pilotů RAF. Do kamene je zasazena replika vrtule legendárního stíhacího letounu Spitfire.

Pomník doplňuje 29 menších kamenů: 28 z nich připomíná osudy pilotů z Litoměřicka, včetně dvou žen, a jeden je věnován všem ostatním letcům.

Památník slavnostně odhalila Jitka Režná, dcera generála Františka Fajtla, jehož životní příběh inspiroval film *Tmavomodrý svět* režiséra Jana Svěráka. Součástí pietního místa je také elektronický kiosk s databází osobních příběhů

Pomník doplňuje 29 menších kamenů

Eva Hajná, starostka Třebenic

Jitka Režná, dcera generála Františka Fajtla

a podrobnostmi o službě československých pilotů v RAF.

„Myšlenka vybudovat v našem městě památník československým pilotům RAF se zrodila v hlavě našeho strážníka městské policie Tomáše Rotbauera, který miluje historii, zvláště pak vojenskou. Mně jako starostce města se ihned zalíbila. Realizaci v parku u zdravotního střediska, odkud je výhled na zříceninu hradu Košťálův v krásném Českém středohoří, poté schválila rada města Třebenice a mohlo se začít budovat. Je třeba poděkovat spolupracujícím firmám a všem, kteří k uskutečnění tohoto záměru významně přispěli, a to společnosti AŽD provozující Švestkovou dráhu, Kamenictví KUBO Malé Žernoseky, Kovovýrobě Milana Kováře z Třebenic, zahradnictví Ilona z Velemína, restauraci Radnice, dobrovolným hasičům, zaměstnancům Městského úřadu Třebenice a mnohým dalším,“ uvedla starostka Třebenic Eva Hajná.

Park pilotů RAF se stává nejen místem vzpomínky na muže a ženy, kteří bojovali za svobodu daleko od domova a po válce byli často perzekvováni komunistickým režimem, ale i novou dominantou města a prostorem k předávání historie budoucím generacím.

Simulátor pomáhá strojvedoucím

TEXT A FOTO: s využitím webových stránek CityRail Academy www.ctr-academy.cz

Moderní doba si žádá moderní řešení, proto se strojvedoucí Švestkové dráhy školí na špičkovém profesionálním simulátoru. Díky němu trénují v realistickém prostředí schopnost reagovat na

složité provozní situace, ovládat pokročilé zabezpečovací systémy nebo zvládat jízdu v různorodých podmínkách.

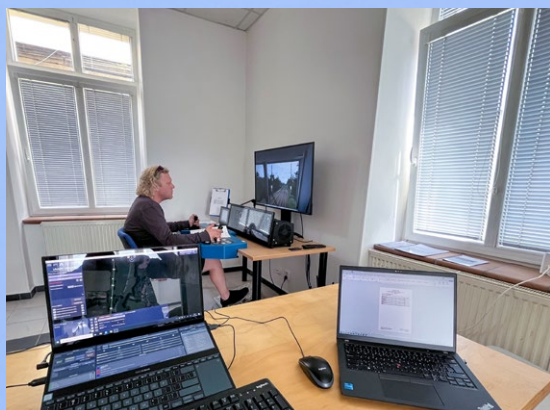
Školení zajišťovala společnost CityRail Academy, která díky mobilní konstrukci přivezla simulátor přímo do kanceláří Švestkové dráhy. Je certifikován Správou železnic k provádění jízdního výcviku pod dohledem jednotného evropského zabezpečovacího systému ETCS. Umožňuje také školení strojvedoucích pro polskou síť PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Je vybaven tratěmi a lokalizací pro Českou republiku (tratě Správy železnic D1 a D3), Polsko, Rakousko a Německo. Výcvik vedou strojvedoucí s mnohaletou praxí, kteří mají zkušenosti s nejrůznějšími provozními situacemi, včetně jízdy s aktivním ETCS.

Simulační prostředí je zpracované podle lokomotivy SIEMENS Vectron, jejíž ovládací pult je upraven s ohledem na prostorové možnosti. Úprava však nijak neovlivňuje kvalitu školení. Ovládací část i radiostanice jsou tvořeny dotykovými obrazovkami. Díky tomu lze měnit vzhled a rozložení radiostanice s ohledem na zaměření výcviku.

V prostředí lokomotivy je možné pod vedením lektora nebo na základě předem připravených scénářů simulovat nejrůznější poruchy – od výpadku napětí přes poruchy samotného vozidla až po ovlivnění pozornosti strojvedoucího. V rámci

simulace lze měnit nejen události, ale i denní dobu, počasí, adhezi. Kromě toho může lektor ovládat další automatické vlaky, které se po tratích pohybují. Tato interakce poskytuje další možnosti pro zpestření lekcí na simulátoru. Strojvedoucí si tak vyzkouší podmínky jízdy například podle rozhledových poměrů za zhoršené viditelnosti, jízdu při zhoršených povětrnostních podmínkách a mnoho dalšího.

Simulátor má zabudovaný zabezpečovací systém ETCS, který věrně kopíruje reálné zařízení na vozidle. Díky variabilitě ovládacího softwaru simulátoru se dá dynamicky měnit průběh simulace a aktivně vstupovat do vzniklých dopravních situací. Během simulace může lektor navodit mnoho neobvyklých stavů ETCS, například přechod do módu nedovoleného projetí z mnoha různých důvodů, jízdu kolem neobsluhovaného návěstidla, jízdu na autobloku za vlakem, jízdu na přivolávací návěst. Využít může také speciálních funkcionalit systému ETCS, například přechod do oblasti výluky a návrat z výluky, omezení rychlosti, poruchy přejezdů. Takto komplexní výcvik na simulátoru zajišťuje, že jsou strojvedoucí Švestkové dráhy připraveni i na nestandardní situace v reálném provozu.

Inspirace

na švestkové pochoutky

iDNES.cz/recepty

Kynuté švestkové koláčky

Ingredience na 20 porcí:

Na těsto: 30 g droždí,

150 ml mléka, 80 g moučkového cukru, 400 g hladké mouky, 2 žloutky, 1 vanilkový cukr, kůra z ½ citronu, 80 g másla

Na náplň: 250 g měkkého tvarohu, 60 g krupicového cukru, 1 vejce (+ vejce na potření), 1 vanilkový cukr, 300 g švestek

Na drobenku: 50 g másla, 50 g krupicového cukru, 60 g polohrubé mouky

Postup: 1. Droždí rozmícháme s polovinou vlažného mléka, lžící cukru a lžící mouky. Kvásek necháme na teplém místě vykynout. Zbylou mouku prosejeme s moučkovým cukrem. 2. Přidáme žloutky, vanilkový cukr, nastrouhanou kůru, zbylé vlažné mléko, vykynutý kvásek a vmícháme rozpuštěné vlažné máslo. Vypracujeme těsto, které necháme hodinu kynout. 3. Po vykynutí těsto rozválíme, vykrájíme kolečka a rozložíme je na plechy vyložené pečicím papírem. Necháme chvíli kynout. 4. Tvaroh smícháme s cukrem, vejcem a vanilkovým cukrem. Okraje těsta potřeme vejcem a přidáme náplň. Švestky nakrájíme na plátky a dáme na náplň. 5. Máslo s cukrem a moukou zpracujeme na drobenku a posypeme jí koláčky. Pečeme při 180 °C asi 20 minut.

Obrácený švestkový koláč

Ingredience:

200 g krupicového cukru,
80 g másla, 700 g švestek,
275 g listového těsta,
povidla na potření,
zakysaná smetana
k podávání

Postup: 1. V kastrolu necháme zkaramelizovat cukr s 50 ml vody. Poté přimícháme změkklé máslo a vše nalijeme do formy s pevným dnem o průměru cca 22 cm. 2. Švestky rozpůlíme, vypeckujeme a poklademe je na karamel řeznou stranou nahoru. 3. Listové těsto rozválíme na tenký kulatý plát (zhruba o 3 cm větší, než je velikost formy). Potřeme ho tenkou vrstvou povidel a překryjeme jím švestky. Okraje zatlačíme a nahoře těsto propícháme vidličkou, aby mohla unikát pára. 4. Pečeme ve vyhřáté troubě při 180 °C přibližně 30 minut. Po dopečení necháme koláč trochu vychladnout a poté jej vyklopíme na talíř. Podáváme se zakysanou smetanou.

DALŠÍ
SKVĚLÉ
RECEPTY

Litoměřice: po stopách Karla Hynka Máchy

TEXT A FOTO: Zdeňka Dlabajová, Wikipedia

Vydejte se s námi po stopách největšího českého romantika Karla Hynka Máchy. Tento český básník a prozaik je neodmyslitelně spjatý s Litoměřicemi, a přestože od jeho smrti uplynulo téměř dvě stě let, jeho památka zde žije dodnes. O Karlu Hynku Máchovi jakožto osobnosti z blízkosti Švestkové dráhy jsme psali v letošním březnovém vydání. Nyní se zaměříme na místa v Litoměřicích, která jeho odkaz dodnes připomínají.

Prvním místem je patrový dům, který si Mácha pronajal po svém

Podoba Karla Hynka Máchy je neznámá, portrét od Františka Šíra je nejrozšířenější podobizna básníka, ta ale vznikla až roku 1860

Busta Karla Hynka Máchy od sochaře Václava Blažka

V tomto domě žil a 6. listopadu 1836 zemřel Karel Hynek Mácha

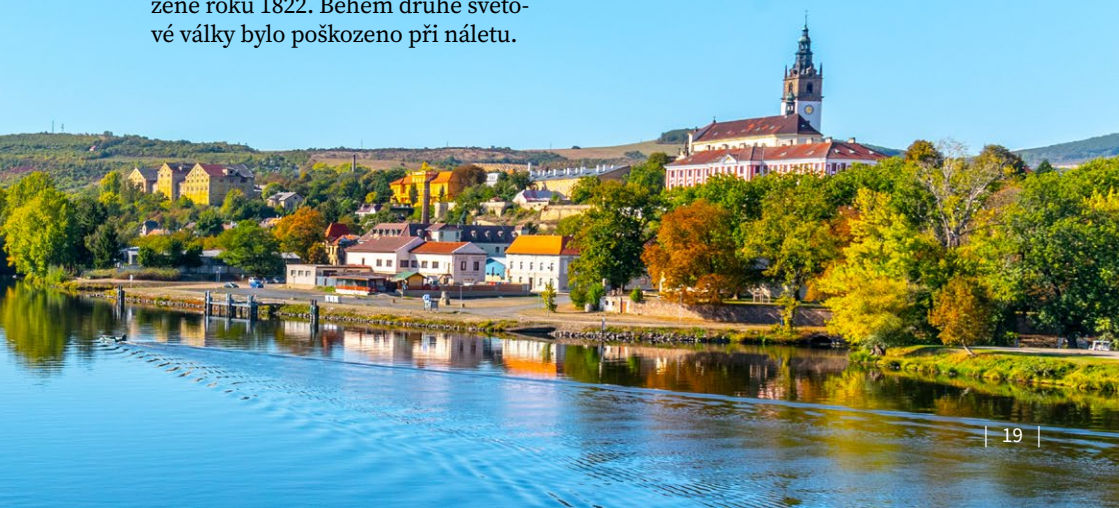
*Máchovy schody
v Litoměřicích*

příchodu z Prahy, když přijal místo koncipienta u advokáta Durase. Byt v sousedství biskupské rezidence patřil vinárníkovi Lorenzovi. Dnes ho najdete v Máchově ulici 177/5. Součástí domu je Máchova světnička – expozice věnovaná básníkovu životu a dílu. Návštěvníci si zde mohou prohlédnout i původní nábytek, který básník užíval.

Za zmínku stojí také Divadlo Karla Hynka Máchy, jedno z nejstarších kamenných divadel v Čechách, založené roku 1822. Během druhé světové války bylo poškozeno při náletu.

Budovu v klasicistním slohu navrhl architekt Josef Gaube, autor několika domů na Mírovém náměstí.

V blízkosti divadla stojí bronzová socha Karla Hynka Máchy zahaleného do pláště s vysokým límcem. Vytvořil ji sochař Václav Blažek v roce 1936 ke 100. výročí básníkovy úmrtí. Za druhé světové války byla ukryta a poté v roce 1946 vrácena na původní místo, odkud shlíží přímo na Máchovy schody.

Další sochu najdeme na úpatí Mostné hory. Jde o bronzovou kopii slavné Máchovy sochy od Josefa Václava Myslbeka, kterou známe z pražského Petřína. Její kopie byla v Litoměřicích instalována v roce 2010. Zajímavostí je, že originál sochy původně vznikl pro město Litoměřice u příležitosti oslav stého výročí básníkovy narození. Díky její výjimečné umělecké kvalitě však bylo rozhodnuto, že socha zůstane v Praze.

Máchův osud je spjat také s vrchem Radobýl. Dne 23. října 1836 se tam vydal a při psaní básně odtud zahlédl požár v Litoměřicích. Spěchal do města na pomoc a během hašení požáru se pravděpodobně napil vody, která mohla být zdrojem infekční nemoci, nejspíš cholery, na kterou o pár dní později, 6. listopadu 1836, zemřel. Jeho pohřeb se konal na místním hřbitově v den, kdy měl mít svatbu se svou snoubenkou Eleonorou Šomkovou. Jeho ostatky zůstaly v Litoměřicích do roku 1938, kdy hrozilo zabrání českého pohraničí, a tak byly exhumovány a převezeny

Bronzová socha Máchy pod Mostnou horou je kopií bronzové sochy Josefa Václava Myslbeka na pražském Petříně, socha byla v Litoměřicích vztyčena až v roce 2010

do Prahy. Dnes je místem básníkovy posledního odpočinku vyšehradský Slávin v Praze.

Chcete více tipů na výlet? Kupte si knihu **Švestková dráha vlakem nejen Českým středohořím** na: www.azdfanshop.cz

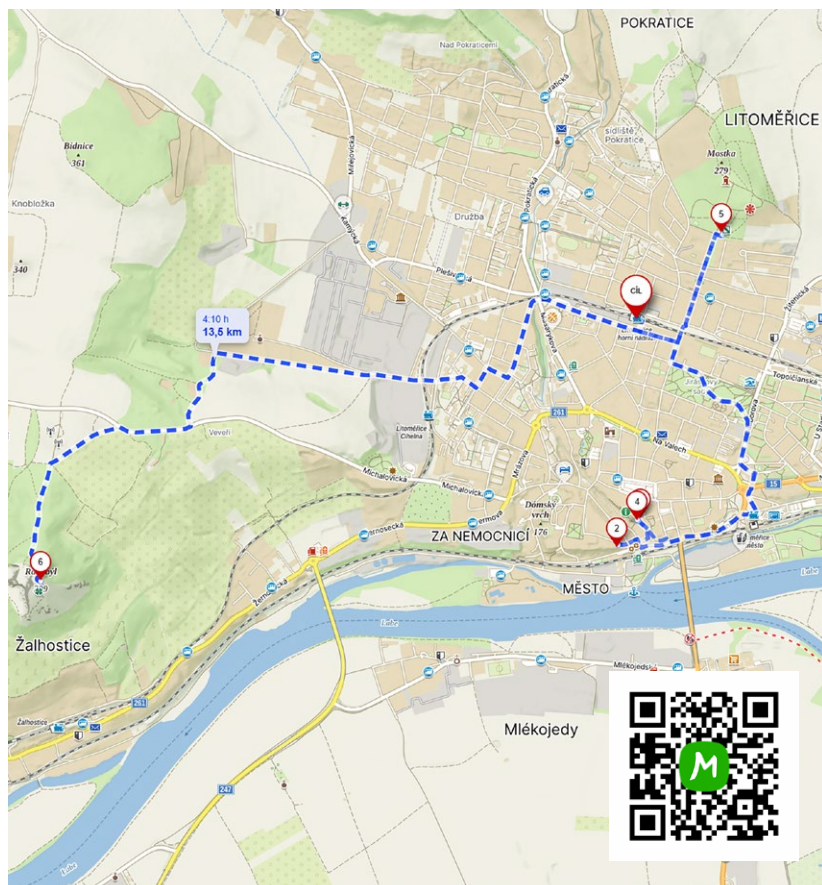

Litoměřice: po stopách Karla Hynka Máchy

13,5
km

5-6
h

3/5
↗ 312 m
↘ 312 m

Běla a Košál

TEXT: Zdeňka Dlabajová s využitím dobových pramenů | GRAFIKA: Petr Dobiášovský

Z hradu Košťálov nad Třebenicemi dnes zůstala už jen zřícenina, ale příběhy, které ho obklopují, přežily staletí. Jedním z nich je pověst o Běle a Košálovi, kterou zaznamenal kronikář Václav Hájek z Libočan v *Kronice české*.

Běle se zalíbil bohatý zeman Košál a pojala ho za manžela. Společně sídlili na hradě Bílina v úrodném kraji, kde se mezi lukami a poli vinula životodárná říčka. Jak se jejich stáda rozrůstala, pozemky jim přestaly stačit. Začali proto hledat nové místo k vybudování svého sídla. Do oka jim padl vysoký vrch nad údolím potoka Modla. Zalíbil se jim nato-lik, že se zde rozhodli vystavět nový hrad. Protože jejich první sídlo neslo jméno podle Běly, hrad Bílina, pojmenovali tento hrad po Košálovi – Košťálov. Lesy pod horou byly vypáleny a vznikly zde nové dědiny.

Jednoho dne se Běla vydala s pěti družkami z Bíliny na nový hrad Košťálov. Cesta vedla hlubokými hvozdy, kde vládlo ticho, rušené jen šelestem listů. Najednou se z lesa vynořili dva mohutní, huňatí medvědi a zastoupili ženám cestu. Uniknout nebylo kam. Běla bez sebemenšího zaváhání seskočila z koně a s oštěpem v ruce se vrhla na šelmy. Její družky ji následovaly. Nebojácné ženy v čele s Bělou boj vyhrály a medvědi padli. Hrdé a nezraněné dorazily na Košťálov. Košál po tomto hrdinském činu poslal sluhy pro padlé medvědy a dal je stáhnout z kůže. Ty nechal pověsit nad bránu Košťálova, aby vzdal hold odvaze své ženy. Les v místě boje nechal vymýtit a vybudoval zde dvorec Medvědice.

Zatímco Běla pobývala na Košťálově, do kraje na sever

od Bíliny dorazil ze-
man Kolostoj, jehož lidé
v těchto místech objevili
pramen horké vody. Roz-
hodl se zde usadit a po-
stavil si hrad, který nazval
Teplice.

Běla se nového souseda obá-
vala. Přiměla Košála, aby se
proti němu vypravil. S nevelikým
vojskem tedy zamířil k Teplicím,
odhodlán vetřelce vyhnat. Kolostoj
však zpozoroval blížící se nebezpečí
a připravil se na boj. Když se Košálova
družina dostala k hradbám na dostřel,
Kolostoj napjal luk a jediným přesným
výstřelem Košála zasáhl šípem přímo
do hlavy. Jakmile Košál padl mrtev
k zemi, Kolostoj se svými lid-
mi vyrazil z hradu a vojsko
bez velitele se dalo na
útěk.

Běla, pohlcená žá-
lem, nedokázala bez
svého muže žít a po
deseti dnech utrpe-
ní se rozloučila se
světem.

*Podzimní vítr hraje tichou svou píseň,
slunce tě ještě jednou pohladí po tváři,
ohnivě zbarvené listí zazáří –
ty pokorný ale slyšíš přicházet mráz a tíseň.*

*Vichr řve tmou, rve mladé stromky i s kořeny,
z ranní mlhy však vzejde zas klid
a z poslední jiskry v duši zažehnut je dávný cit –
do spravedlivé krajiny se vracíš domů.*

*– Petr Březina –
Obrazy středohorské*

Foto: Petr Dobiášovský

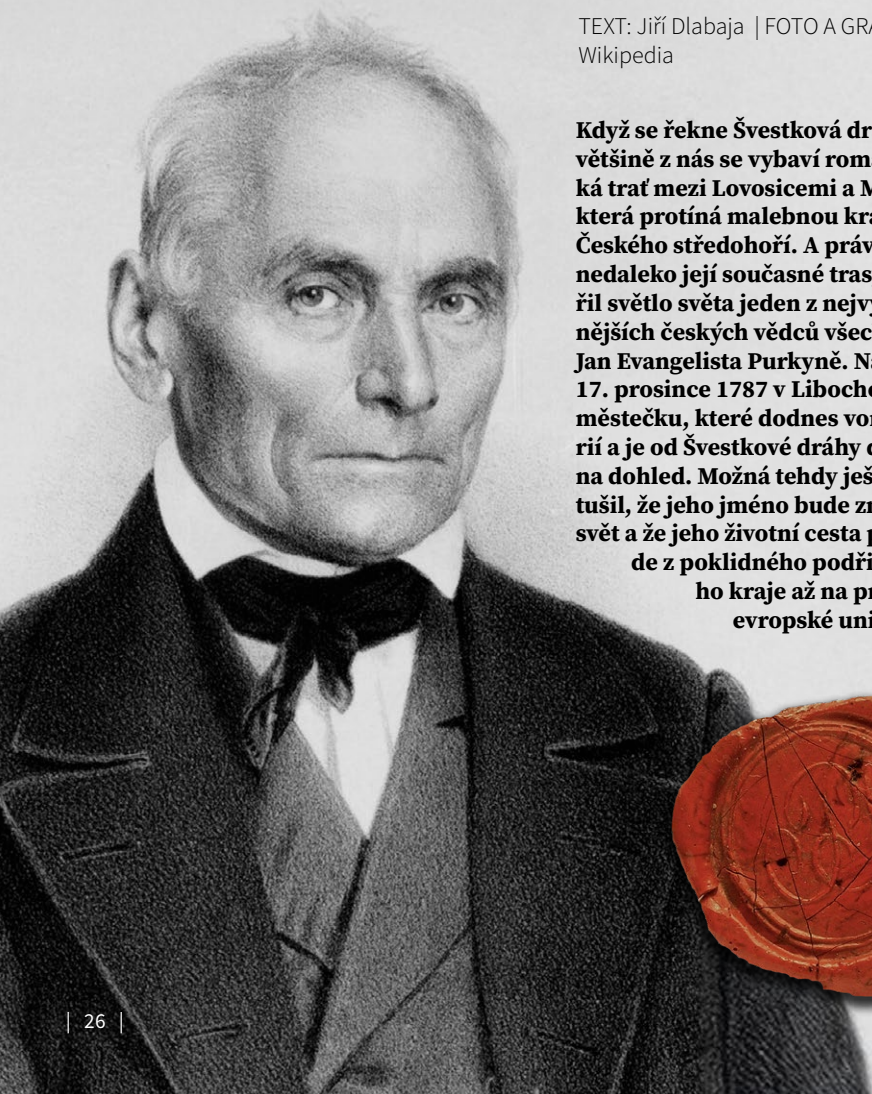

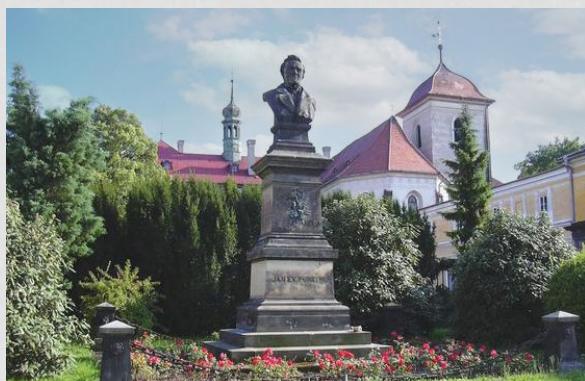
Jan Evangelista Purkyně

Génius z Libochovic

TEXT: Jiří Dlabaja | FOTO A GRAFIKA:
Wikipedia

Když se řekne Švestková dráha, většině z nás se vybaví romantická trať mezi Lovosicemi a Mostem, která protíná malebnou krajinu Českého středohoří. A právě tady, nedaleko její současné trasy, spatřil světlo světa jeden z nejvýznamnějších českých vědců všech dob – Jan Evangelista Purkyně. Narodil se 17. prosince 1787 v Libochovicích, městečku, které dodnes voní historií a je od Švestkové dráhy doslova na dohled. Možná tehdy ještě netušil, že jeho jméno bude znát celý svět a že jeho životní cesta povede z poklidného podřipského kraje až na prestižní evropské univerzity.

Socha Jana Evangelisty Purkyněho v Libochovicích

Purkyně pocházel z poměrně skromných poměrů. Otec Josef byl správce panství, matka Rosalie pečovala o domácnost a děti. Malý Jan brzy projevil výjimečnou zvědavost. Fascinovala ho příroda, rostliny i lidské tělo, a to v době, kdy se vědecké poznání teprve začínalo odvažovat nahlížet pod povrch. Základy vzdělání získal v rodných Libochovicích a v piaristické škole v Mikulově.

Jeho životní dráha nebyla zpočátku jednoduchá – nějaký čas byl dokonce členem piaristického řádu. Nakonec ale zvítězila touha po vědecké práci. Vystudoval medicínu na pražské univerzitě, kde ho fascinoval svět biologie a fyziologie. Postupně se stal jednou z nejvýraznějších postav tehdejší evropské vědy.

Purkyně byl vizionář. Jeho jméno dnes nesou například Purkyňova vlákna v srdečním svalu, která popsal a objasnil jejich funkci při řízení srdečního rytmu. Přispěl k rozvoji mikroskopie, popsal nové buněčné struktury a prosazoval myšlenku, že tělo je složeno z buněk – v době, kdy tato teorie ještě nebyla obecně přijímá-

na. Měl také zásadní podíl na rozvoji fyziologie smyslů: zkoumal lidské vidění, rovnováhu i vnímání barev a kontrastu.

Jeho práce nebyla uzavřena jen v laboratořích. Purkyně byl skvělým pedagogem, který dokázal

*Mikroskop
Jana Evangelisty
Purkyněho*

inspirovat studenty a probudit v nich nadšení pro vědu. Působil nejen v Praze, ale i na univerzitě ve Vratislavi (dnes Wrocław v Polsku), kde založil moderní fyziologickou laboratoř – první svého druhu na světě.

Jan Evangelista Purkyně

- **Pojmenoval srdeční vlákna** – Purkyněova vlákna jsou dodnes známým pojmem v kardiologii.
- **Zkoumal, jak vidíme** – objevil jev, že v šeru vidíme lépe modré odstíny než červené (Purkyněův jev).
- **Byl prvním profesorem fyziologie** na pražské univerzitě a založil první fyziologickou laboratoř na světě.
- **Měl světový přesah** – jeho práce inspirovala vědce v celé Evropě, od Berlína po Paříž.
- **Nikdy nezapomněl na rodné Libochovice**, odkud to dnes máte vlakem po Švestkové dráze jen kousek.

D. Jan Ev. Purkyně

Purkyně byl i člověkem širokého kulturního rozhledu. Stýkal se s osobnostmi českého národního obrození, podporoval vzdělávání v češtině a sám psal nejen odborné práce, ale i eseje a básně. Byl přesvědčen, že věda a kultura patří k sobě, protože obě otevírají lidem nové obzory.

Ačkoliv velkou část života strávil v zahraničí, nikdy nepřestal být spjatý se svou rodnou krajinou. Libochovice a okolí Českého středohoří pro něj byly místem, kde se formoval jeho vztah k přírodě – a právě ta byla klíčem k jeho vědeckým objevům. Není těžké si představit mladého Purkyněho, jak se prochází po polních cestách, pozoruje rostliny a zvířata a přemýšlí o jejich tajemstvích. Dnes by možná usedl do vlaku Švestkové dráhy a nechal se vést krajinou, kterou tak dobře znal.

Jan Evangelista Purkyně zemřel 28. července 1869 v Praze. Za svůj život získal mezinárodní uznání a zanechal stopu, která přesahuje hranice české vědy. Jeho jméno dnes nesou školy, ulice i vědecké ústavy. A pro nás, kteří máme rádi Švestkovou dráhu, je to i připomínka, že z tohoto klidného kraje může vzejít génius světového významu.

Až příště pojedete po Švestkové dráze a vlak se přiblíží k Libochovicím, zkuste si vybavit tohoto výjimečného muže. Narodil se tady, žil srdcem v krajině, kterou projíždíte, a svými myšlenkami dokázal změnit tvář světové vědy. A možná právě tady, mezi kopci, řekami a sady, se v něm zrodila ta neuhasitelná touha poznávat, která ho provázela celý život.

POTŘEBUJEME TĚ!

Chceš spolupracovat na vývoji **robotických vlaků** nebo na **chytrých řešeních pro silniční dopravu**? Láká tě využívat **kosmické technologie**, pracovat na **evropských projektech doma i v zahraničí**? Jsme **moderní česká technologická společnost**, která nabízí ještě mnohem více. I čerstvým absolventům. Potřebujeme tě!

Volná místa

✉ personalni@azd.cz

☎ +420 267 287 302

www.azd.cz

Q	Ď	Ó	Ú	Ý	A	V	I	N	O	B	R	A	N	Í	A	J	Ě	F	G	Ý	B	V	K	F
Y	V	R	A	B	X	Š	Y	Ě	Š	K	Í	E	C	I	Ř	Ě	M	O	T	I	L	E	Ó	J
Z	Q	S	K	N	A	B	C	T	E	C	I	N	B	E	Č	U	S	I	Ž	Ů	R	S	D	E
Á	M	S	T	K	Ú	Á	Á	Í	A	Z	Q	T	P	O	D	Z	I	M	Č	O	A	N	F	L
Ř	M	D	S	T	Š	Á	S	V	N	Š	S	Ý	A	P	U	L	A	H	C	A	D	I	E	O
Í	Ě	Á	E	C	K	O	N	E	C	Á	K	E	T	A	B	U	L	E	Ť	F	O	C	S	K
B	L	L	V	W	Ř	Í	J	E	N	S	D	A	A	L	A	V	I	C	E	R	S	E	T	L
I	Ý	Č	Š	N	Ů	R	Á	N	O	Y	E	R	T	B	U	D	Š	Š	A	E	T	D	I	M
V	A	K	Ž	U	T	Č	Z	N	Í	P	S	Š	A	Ó	D	Á	Í	L	L	Ý	M	Ě	V	N
F	T	É	Ň	Ý	A	N	I	D	O	R	M	E	I	Ž	B	U	O	Ř	O	K	L	B	A	J
I	S	Í	T	S	I	L	Ď	Ž	P	O	L	O	K	T	Í	K	H	Ň	K	X	B	O	L	Ř
Ě	E	Č	O	H	A	K	U	O	L	P	D	Á	R	K	Š	Ž	M	E	P	E	S	P	N	É
Á	C	P	Š	Č	Ť	R	P	J	Ň	Č	É	V	Í	T	R	E	L	Ý	R	B	L	Ž	D	Ě
S	I	U	Ý	S	P	O	Č	A	S	Í	Š	I	N	Y	S	O	Ž	R	Á	F	H	H	T	Ů
S	R	E	N	Á	P	I	S	P	H	E	Ť	J	Č	M	P	Ů	Ž	I	D	L	E	G	Ý	E

BARVY, BRÝLE, CESTA, ČASOPIS, DÉŠŤ, FESTIVAL, HUDBA, CHALUPA, JABLKO, KOLEJ, KOLO, KONEC, KRÍDA, LÁSKA, LAVICE, LES, LISTÍ, LITOMĚŘICE, LOUKA, NÁDRAŽÍ, NÁPIS, OBĚD, PES, POČASÍ, PODZIM, POLE, RADOST, RÁNO, RODINA, ŘÍJEN, SEŠIT, STROM, ŠKOLA, ŠVESTKA, TABULE, TAŠKA, TUŽKA, UČEBNICE, VESNICE, VINOBRANÍ, VÍTR, VÝLET, ZÁŘÍ, ŽIDLE

Kresba: Jaromír Gottvald

POZOR VLAK

TV MAGAZÍN

A11

PREMIÉRA
KAŽDOU POSLEDNÍ STŘEDU
V MĚSÍCI NA TV A11

4342218

VŠECHNY BARVY ŽELEZNICE

www.pozorvlak.cz

YouTube

Producent pořadu:
AŽD Praha s.r.o.

Pořadem provází
Jiří Dlabaja

J. Dlabaja

LITOMĚŘICE HORNÍ NÁDRAŽÍ – MOST

Nechte alespoň jeden
den v týdnu auto doma.
Zkuste to s námi.
Těšíme se na vás!

**KÁVA A ČAJ
ZDARMA**

www.svestkovadraha.cz